

Marias bebådelsedag Guds mäktiga verk

Dagens bön: Himmelske Far, du som är alltings ursprung, vi tackar dig som utvalt Maria till mor åt världens Frälsare. Fyll oss med din nåd så att vi, liksom hon, säger ja till din heliga vilja och med henne gläds åt att din Son blev människa och vår Frälsare. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Psalmer: 1:4-7, 705 (702), 164; 348, 712 (724), 46

Texter: Mika 5:2-4, Rom 4:18-21, Luk 1:26-38, Luk 1:39-45

Nåd vare med er och frid från Gud vår Fader och Herren Jesus Kristus. Amen.

Lukas 1:39-45

39 Vid den tiden bröt Maria upp och skyndade till en stad i Juda bergsbygd. 40 Där gick hon in i Sakarias hus och hälsade på Elisabet.

41 När Elisabet hörde Marias hälsning, spratt barnet till i hennes moderliv. Hon blev uppfylld av den helige Ande 42 och ropade med hög röst: "Välsignad är du bland kvinnor, och välsignad är din livsfrukt! 43 Men varför händer detta mig, att min Herres mor kommer till mig? 44 När ljudet av din hälsning nådde mina öron spratt barnet till i mig av glädje. 45 Och salig är du som trodde, för det som Herren har sagt dig kommer att gå i uppfyllelse."

Herre, helga oss i sanningen, ditt ord är sanning. Amen.

Under fastan förbereder vi oss för långfredagens budskap att Jesus på korset fullbordat allt som krävs för vår frälsning. Det är passande att i det sammanhanget fira jungfru Marie bebådelsedag. När tiden var inne genomförde Gud sin eviga plan för människornas frälsning genom att sända sin Son, född av kvinna. Guds Son fullbordade Guds frälsningsplan genom att offra sig själv till försoning för våra synder. Dessa båda händelser hör ihop och är ett glatt budskap för alla syndare.

Dagens evangelium och predikotext är hämtade ur Lukas första kapitel. Lukas börjar med att skildra hur ängeln Gabriel kom till Sakarias med ett löfte. Hans hustru Elisabeth skulle föda en son åt honom och han skulle ge barnet namnet Johannes. Johannes skulle gå framför Herren i Elias ande och kraft. Lukas fortsätter med att återge ängeln Gabriels budskap till Maria. Ängeln sade till henne att hon skulle bli mor till Guds Son. Maria fick också veta att hennes släkting Elisabeth var havande. Elisabet var för gammal för att få barn men ängeln sa till Maria att för Gud är ingenting omöjligt. Denna nyhet fick Maria att genast ge sig iväg från Galiléen till Judéen för att besöka Elisabet. Skildringen av deras möte utgör vår text för idag. Därefter följer sedan Marias lovsång, skildringen av Johannes födelse och Sakarias

lovsång. Allt detta bildar bakgrund till berättelsen om Jesu födelse i kapitel 2.

Elisabeth blev uppfylld av den helige Ande. Elisabet gav uttryck för sitt hjärtas tro, samtidigt är det den helige Andes ord till oss. Det var ingen mänsklig föreställning hon uttryckte utan den tro den helige Ande gett henne. Hon bekände en rätt tro om Jesus och gav också Maria den heder som tillkom henne. Hennes ord är ett klart ljus i vår tid som i så hög grad präglas av vantro och otro.

Jesu person är ett hett omdebatterat ämne idag. Och så har det varit genom historien. Bibelkritiken har i över hundra år betraktat evangeliernas skildring som ett uttryck för den första kristna kyrkans tro om Jesus. De menar att evangelisternas skildringar har mycket lite att göra med vad som verkligen hände utan speglar istället vad människor i den första kristna kyrkan föreställde sig. Denna uppfattning har med tiden blivit accepterad på många håll i kyrkor och samfund. Visst finns det fortfarande kristna som reagerar starkt när en biskop säger att "Guds son" bara var en titel som markerade att människor känt en stark närvaro av Gud i närhet av Jesus. För många har Jesus blivit bara en förebild i osjälviskhet, och för många teologer har studiet av Skriften blivit en studie i vilka legender och myter som de första kristna bar med sig. Men än finns det troende som står upp till försvar för den rätta bekännelsen, liksom de troende gjort tidigare i historien.

Vid kyrkomötet i Efesus på 400-talet så utkämpades en lärostrid mellan Nestorius, patriarken i Konstantinopel, och Cyrillus, patriarken i Alexandria. Cyrillus menade att om Gud och människa var förenade i Jesu Kristi person så måste Jesus som föddes av Maria kallas Gud, och Maria kallas "gudaföderska". Nestorius vände sig mot uttrycket "gudaföderska" och menade att Maria fött Davids son och att gudomen förenat sig med denna människa vid födelsen eller i alla fall före dopet. Nestorius blev betraktad som villolärare. Men han var ändå långt bättre än dagens förnekare. Han bekände att gudomen med tiden förenat sig med människan Kristus. Nu förnekar man det helt och säger att människan Jesus med tiden bara kom att kallas Guds Son. Så långt i förnekelse gick aldrig Nestorius men han vände sig mot att kalla Maria för "gudaföderska". Hur som helst så gick kyrkomötet i Efesus på Cyrillus linje och kyrkomötet i Kalcedon bekräftade senare att det var riktigt att använda uttrycket "gudaföderska" om Maria.

Med detta uttryck ville man bekänna att Jesus är sann Gud och sann människa i en person från det ögonblick han blev till i Marias liv. Det barn Maria blev mor till var inte bara en människa utan sann Gud. Därför ville man kalla Maria för "gudaföderska". Vi sympatiserar med denna uppfattning även om vi inte brukar använda uttrycket "gudaföderska". I våra lutherska bekännelseskriterier bekänner vi att Maria är Guds moder. Det innebär ingen skillnad i sak men uttrycket ligger närmare Skriften. Och det är en god ordning att vi bekänner Bibelns lära med Bibelns ord och

uttryck. I Konkordieformeln bekänner vi: *Därför tro, lära och bekänna vi, att Maria icke avlat och fött blott och bart en människa utan Guds sannskyldige Son, varför hon också med rätta kallas och verkligen är Guds moder.*

När vi bekänner detta är det precis samma underbara bekännelse som den helige Ande drev Elisabet att ge uttryck för. Elisabet kallade Maria för Herrens mor. *"Välsignad är du bland kvinnor, och välsignad är din livsfrukt! Men varför händer detta mig, att min Herres mor kommer till mig? Vi använder samma uttryck och bekänner om Maria att hon verkligen är Guds moder. Det bekänner vi inte för att framhålla Maria. Men vid kyrkomötet i Efesus hade några det syftet. Alla hade inte rent mjöl i påsen när de bekände Maria som "gudaföderska". Denna bekännelse gick hos en del hand i hand med en dyrkan av Maria. De menade att Maria var annorlunda än andra människor. Man trodde att hon var obefläckad av arvssynden och att hon alltid förblivit jungfru. Man började tillbe henne och ära hennes bild. Mariadyrkan är inget annat än avgudadyrkan. Vi ska återkomma till denna vantro alldeles strax.*

När vi med Elisabet kallar Maria "vår Herres mor" så är det en bekännelse av vem Kristus är. Det stämmer inte att Jesus med tiden bara började kallas Guds Son av människor. Om detta vore sant så vore vi utan Frälsare. Nej, Skriften lär att det barn som avlades i Marias liv och föddes i Betlehem är heligt och Guds Son. När tiden var inne sände Gud sin Son. Han föddes av en jungfru och blev ställd under lagen för att friköpa oss. Det var en sådan Frälsare vi behövde. Han måste vara sann människa för att bli ställd under lagen och i vårt ställe lida och dö. Men hans lydnad, lidande och död skulle inte ha varit till nytta för oss om han bara vore en människa. "Sin broder kan ingen återlösa", heter det i Skriften. Gud vare tack att han sände sin Son att bli människa. Guds Sons lydnad, lidande och död har ett oändligt värde. Det är en verklig lösepenning som friköpt alla människor. Guds Sons blod har den kraft som en vanlig människas blod inte har. Guds Sons blod renar oss från alla våra synder. För hans skull har vi fått rätt att bli Guds barn.

Med Elisabet fortsätter vi att bekänna att Maria är Herrens mor. Det gör vi därför att den helige Ande lärt oss det. Förnuftet kan inte förstå det. Vi har här att göra med en gudomlig sanning som övergår allt förnuft. Vi fortsätter bekänna att Maria fött Guds Son fast det blir motsagt av många. Vi gör det därför att vi behöver en sådan Frälsare som är sann Gud och sann människa i en person. Utan honom vore vi förlorade. Vi gör det därför att den helige Ande tänt tron i våra hjärtan. Vi gör det därför att Gud från begynnelsen utlovat denne Frälsare och med många trovärdiga förutsägelser undervisat sitt folk om honom. Vi tror det därför att Jesu uppståndelse och den tomma graven bevisat att han är Guds Son. Vi tror det därför att Skriften är trovärdig.

Men det finns människor som uppskattar bekännelsen att Maria är Herrens mor av andra orsaker. Så var det redan vid kyrkomötet i Efesus. En del välkomnade

bekännelsen av Maria som "gudaföderska" därför att det passade i en tid då tillbedjan av Maria blev alltmer populär. Idag är tillbedjan av Maria utbredd bland miljontals människor som räknas som kristna. I Katolska kyrkan betraktas Jesus som en sträng domare som människor inte vågar nalkas. Istället vänder de sig till Maria med sina böner och de ber om hennes förböner. Det är en utbredd vantro, en trosartikel stiftad av påven, att Maria var obefläckad av arvsynden. Många prisar henne för något som inte tillkommer henne.

Början till denna felaktiga högaktning av Maria antyds redan i evangelierna. När Jesus vid ett tillfälle undervisade var det en kvinna i folkskaran som ropade: *"Saligt är det moderliv som har burit dig och saliga de bröst som du har diat."* Han sade: *"Säg hellre: Saliga är de som lyssnar till Guds ord och bevarar det."* Det är också precis den saligprisning som Elisabet gav Maria. Elisabet prisade henne inte salig för att hon var annorlunda än andra människor, syndfri eller hörde och svarade på böner, utan för att hon trodde. Elisabet sa: *Se, när ljudet av din hälsning nådde mina öron, spratt barnet till i mig av glädje. Och salig är du som trodde, ty det som Herren har sagt till dig skall gå i uppfyllelse."* Vi ska komma ihåg att Elisabeth talade uppfylld av den helige Ande, så därför kunde hon uttrycka det hon inte kunde veta på naturligt sätt. Den Helige Ande uppenbarade för henne att Maria tagit emot ängelns budskap i tro.

Maria var inte annorlunda än vi är. Hon är visserligen ett föredöme i tro och helgelse men hon var en syndare precis som alla människor. Det finns bara en som är helig: barnet Jesus som hon blev mor till. Maria var i lika stort behov av Jesus som sin Frälsare som vi är. Elisabet prisade Maria salig inte för att hon var annorlunda än andra människor utan för att hon trodde Guds löfte. Här är det inte heller någon skillnad utan Jesus prisar alla som tror Guds ord och löften saliga på samma sätt som Maria prisas salig. Han säger: *Saliga är de som lyssnar till Guds ord och bevarar det.*

Maria är ett föredöme för oss i tro och helgelse. Hon mötte inte Guds budskap med invändningar om vad som för förnuftet är möjligt eller inte. Hon frågade visserligen: *"Hur ska detta ske? Jag har ju inte haft någon man."* Men vi förstår av ängelns svar att den frågan inte var uttryck för otro. Maria ville helt enkelt ha mer information om det som skulle ske och det gav ängeln henne också: *"Den helige Ande ska komma över dig, och den Högstes kraft ska vila över dig. Därför ska barnet som föds kallas heligt och Guds Son. ...Maria sade: "Jag är Herrens tjänarinna. Låt det ske med mig som du har sagt."* Marias inställning till Guds ord var att det Gud sagt är sant och det sker. Och hon fortsatte umgås med Guds ord på detta sätt. Vi hör senare att Maria bevarade och begrundade i sitt hjärta vad herdarna berättade. Det är också så vi ska ta emot Guds ord och löfte. Vi ska bevara och begrunda det vi våra hjärtan. Det är genom tron på Guds ord vi blir frälsta. Ja, Jesus prisar alla saliga som lyssnar till Guds ord och bevarar det.

Vi ska också kort nämna orsaken till att barnet spratt till i Elisabeths liv. Att en mor i sjätte månaden känner barnets rörelser är vanligt. Rationalistiska teologer förklarar det i detta fall med att Elisabeth blev så upprymd över besöket att hennes upprymdhet fick barnet att röra sig. Texten säger något annat. Det var när Marias hälsning nådde Elisabeths öron som barnet spratt till av glädje. Det var förutsagt om Johannes att han skulle bli uppfylld av den helige Ande redan i moderlivet. Glädjen vid Marias hälsning var den helige Andens verkan i barnet. Det ska vi ta med oss när vi talar om dopet. I dopet är Gud verksam och frälser oss med ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande. Denna verkan har dopet oberoende av vår förmåga, ålder eller mognad. Denna berättelse visar att också ett spädbarn kan bli uppfylld av den helige Ande och glädjas över Frälsaren.

Mitt i fastan blir vi så påmind om vår Frälsares födelse. När tiden var inne sände Gud sin Son, född av en jungfru. Han skulle fullborda Guds eviga plan för vår frälsning. Det gjorde han när han offrade sig själv en gång för alla. Detta är ett glatt budskap till oss syndare. Saliga är alla som lyssnar till det och bevarar det i sitt hjärta.

Låt oss be!

Helige Ande, gör oss ödmjuka inför Guds ord så att vi lyssnar till det och bevarar det i våra hjärtan. Uppfyll oss med glädje över Jesus Kristus, vår Frälsare. Ge oss kraft att inför världen bekänna att Guds Son blev människa för att bli hela världens Återlösare. Behåll oss i den rätta tron på Jesus Kristus till livets slut. Amen.